

جلوه‌های کرامت انسانی در حقوق و فقه اجتماعی

سهیلا فرخی

خداوند همه انسان‌ها را اعم از مؤمن و غیر مؤمن، دارای کرامت و منزلت قرار داده است و حقیقت وجودی انسان را بر پایه کرامت گذاشته است و انسان با توجه به مقام و کرامت الهی خویش از ناسپاسی خداوند پرهیز می‌نماید و از نعمت‌های الهی به خوبی و درستی استفاده می‌کند. از این رو، بر بسیاری از مخلوقات برتری داده شده است.

هر اجتماعی، از آنجا که برگرفته از تشکل افرادی است، باید حقوق و تکالیفی از طرف افراد به اجرا در آید تا این اجتماع بتواند مجموعه‌ای هماهنگ باشد و در مسیر اهداف کل و جزئشان حرکت نماید. بنابراین، کرامت همان طور که وصف ممتاز شخص حقیقی است، می‌تواند وصف برجسته شخصیت حقوقی نیز قرار بگیرد که معرف سیره علمی و عملی آن باشد؛ مثلاً وصف حکومت قرار گیرد: «اللهم إنا نرغب إليك في دولة كريمه تعز بها الإسلام وأهله و...» (دعای افتتاح)

در این نوشتار، جلوه کرامت انسانی و حقوقی که از ناحیه کرامت خداوندی نصیب فرد و جامعه می‌گردد، مورد بررسی قرار گرفته است. این حقوق برگرفته از آیات متعددی است که بر نبی مکرم اسلام (ص) نازل شده است و توجه به مجموع آیات، انسان را به این امر واقف می‌نماید که اصلی‌ترین مراد شارع، ایجاد نظام حقوقی مناسب برای تسهیل شرایط هدایت عمومی به سوی خداوند است.